

Schoolondersteuningsprofiel

Naam school / vestiging	Liemers College
Directeur	Harald Wiggers en Wiep van der Pal
Contactpersoon ondersteuning	Bregje Dicker en Judith Hoekstra
Website samenwerkingsverband	www.swvdeliemers-vo.nl
Versie	December 2017

Inhoud

Inleiding.....	3
1. School specifieke kenmerken	3
1.1 Toelatingsvoorwaarden.....	3
1.2 Toelatingsvoorwaarden lichte ondersteuning:	4
1.3 Leerling kenmerken en opleidingsniveau	4
1.4 Het gebouw.....	4
2. Ondersteuning op onze school	4
2.1 Basisondersteuning	5
2.2 Extra ondersteuning.....	6
2.3 Specifiek aanbod binnen onze school.....	7
3. Ondersteuningsstructuur van onze school.....	8
3.1 Schematische weergave van onze ondersteuningsstructuur	8
3.2 Ondersteuning van leraren.....	9
3.3 Deskundigen.....	9
4. Conclusies en ambities.....	11
4.1 Structuurklas.....	11
4.2 Gepersonaliseerd leren.....	11
4.3 Remedial teaching	11
4.4 Grenzen aan ondersteuning.....	12

Inleiding

Dit Schoolondersteuningsprofiel laat zien wat de school zelf aan mogelijkheden voor ondersteuning van leerlingen in huis heeft. Het geeft daarnaast ook aan wat de grenzen aan deze ondersteuningsmogelijkheden zijn en wat de ambities van de school op dit gebied zijn.

Het Samenwerkingsverband De Liemers Voortgezet Onderwijs wil voor iedere leerling een passende plek realiseren. Daarbij is het van belang niet langer te kijken naar wat een leerling *heeft* maar naar wat een leerling *nodig heeft*. Waar het kan, functioneert een leerling binnen de basisondersteuning (het reguliere aanbod) van de school, indien nodig met lichte ondersteuning (begeleiding op maat). Als een leerling meer ondersteuning nodig heeft, kan de leerling in het speciaal onderwijs terecht.

Het uitgangspunt is hierbij het Liemers lijstje:

- Dit is wat leerlingen van onze scholen mogen verwachten:
We zien wie je bent en je merkt dat we in je geloven
- We hebben hoge verwachtingen van elkaar
- Leren is leuk en kan overal
- Jouw leeromgeving is boeiend, inspirerend en uitdagend
- Je hebt altijd zelf een keuze
- Als het samen kan doen we het niet alleen
- Je weet wat je moet leren en wat je ermee kunt

We streven ernaar om in de toekomst geen leerling de Liemers meer uit te laten gaan, maar binnen de regio voor alle leerlingen een passende onderwijsplek te realiseren.

1. School specifieke kenmerken

Voor onze school gelden de volgende specifieke zaken op het gebied van toelatingsvoorwaarden, gebouwen, leerling kenmerken en opleidingsniveaus:

1.1 Toelatingsvoorwaarden

Het advies van de basisschool is leidend. Na de aanmelding maakt de leerling nog de eindtoets op de basisschool. Als deze hoger uitvalt dan het schooladvies, kan de basisschool samen met ouders het advies heroverwegen. Het aangepaste advies is leidend voor de toelating en plaatsing. Plaatsing in een lager niveau dan geadviseerd, kan alleen op verzoek van de ouders/leerling en in overleg met het Liemers College.

Indien ondersteuning nodig is, heeft het Liemers College maximaal zes weken om te onderzoeken of deze ondersteuning geboden kan worden. Als wij de benodigde ondersteuning kunnen bieden, krijgt u zo spoedig mogelijk bericht dat uw kind is ingeschreven. Indien deze ondersteuning niet geboden kan worden, zoekt het Liemers College, in overleg met u, een andere school. Mocht dat een school voor voortgezet speciaal onderwijs zijn, vraagt het Liemers College een 'toelaatbaarheidsverklaring' aan bij het Samenwerkingsverband De Liemers.

1.2 Toelatingsvoorwaarden lichte ondersteuning:

Lichte Ondersteuning

- Op basis van een handelingsplan of ontwikkelingsperspectief van de school van herkomst neemt de toelatingscommissie lichte ondersteuning een beslissing over toekenning.

Trajectgroep

- De toelatingscommissie lichte ondersteuning en toelatingscommissie trajectgroep geven het advies tot plaatsing in de trajectgroep.

1.3 Leerling kenmerken en opleidingsniveau

De volgende criteria hanteren wij bij de plaatsing van leerlingen:

vmbo schakel basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-sbb)

IQ:	75 – 90
Leerachterstanden:	1,5 – 3 jaar
Cito eindtoets	501 - 518

vmbo basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb)

IQ:	75 – 100
Leerachterstanden:	1,5 – 2 jaar
Cito eindtoets:	501 - 525

vmbo kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kb)

IQ:	75 – 120
Leerachterstanden:	1-2 jaar
Cito eindtoets:	519 – 528

vmbo gemengd-theoretische leerweg (mavo / vmbo-gt)

IQ:	80 – 120
Didactisch niveau:	Cito LVS C/III-scores
Cito eindtoets:	529 - 536

havo

Didactisch niveau:	Cito LVS B/II-scores
Cito eindtoets:	533 - 544

vwo

Didactisch niveau:	Cito LVS A/I-scores
Cito eindtoets:	540 - 550

1.4 Het gebouw

Alle (vier) vestigingen van het Liemers College beschikken over een lift en een invalidentoilet. Er zijn geen specifieke slaap-, verzorgings- en revalidatieruimtes aanwezig.

2. Ondersteuning op onze school

Op onze school werken we met basisondersteuning en extra ondersteuning. Hieronder beschrijven we het verschil tussen beide ondersteuningsvormen.

2.1 Basisondersteuning

Onder basisondersteuning verstaan we de ondersteuning die geboden wordt door alle scholen binnen het Samenwerkingsverband de Liemers VO. Deze basisondersteuning is bedoeld voor alle leerlingen. We hebben de volgende zaken met elkaar afgesproken:

1. De school heeft zicht op de leerontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht;
2. De school werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel;
3. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen;
4. De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over;
5. De school werkt samen met kernpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur;
6. De school heeft de verantwoordelijkheden van leerling, ouders, leraren en ondersteuners ten aanzien van de ontwikkeling van de leerling vastgelegd;
7. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast in het Jaarverslag Ondersteuning.

De basisondersteuning vindt plaats in de klas. Elke klas heeft een eigen mentor. De mentor is de spil in de ondersteuning van de leerlingen. De mentor:

- besteedt systematisch aandacht aan de leerontwikkeling en de resultaten van de leerling. Op basis van het leerlingvolgsysteem, het onderwijskundig rapport en de (warme) overdracht worden de ondersteuningsbehoeften in beeld gebracht, zodat leraren hier goed op kunnen inspelen;
- besteedt systematisch aandacht aan het keuzeproces waarbij de sector- en beroepskeuze aan bod komen. De mentor geeft samen met de decaan uitvoering aan het LOB-traject (loopbaanoriëntatie en begeleiding);
- vormt zich een beeld van het individuele welbevinden van de leerlingen en van de vorderingen die zij maken op het gebied van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid;
- heeft aandacht voor veiligheid (in de klas) en zorgt ervoor dat er in de groepen waarmee hij/zij werkt, een prettig leef- en werkklimaat heerst;
- brengt voor iedere leerling de ondersteuningsbehoeften in beeld.

Naast de mentor spelen ook anderen een belangrijke rol in de basisondersteuning:

- leraren richten het onderwijs zo in dat problemen kunnen worden voorkomen. Indien nodig of gewenst, wordt er een groepshandlingsplan opgesteld;
- de coördinator coördineert de dagelijkse gang van leerling-zaken;
- reken- en taalleraren verzorgen het taal- en rekenonderwijs binnen de vmbo-(s)bb en vmbo-kb leerwegen;
- decanen begeleiden de leerlingen bij het keuzeproces;
- bij de vertrouwensleraren kunnen leerlingen terecht met persoonlijke vragen.

Trainingen binnen de basisondersteuning:

Naast de sociale vaardigheidstraining, de training beter omgaan met faalangst en de examenvreestraining wordt de brugklastraining aangeboden. Deze brugklastraining is bedoeld voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij de overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs op het Liemers College. Het gaat hierbij om leerlingen voor wie deze stap veel spanningen oplevert.

De training is gericht op de veranderingen die gaan komen bij de overstap naar de brugklas. Onderdelen van de training zijn:

- kennismaken en het verschil laten zien tussen de basisschool en het voortgezet onderwijs
- het Liemers College leren kennen: het schoolgebouw, belangrijke personen, lokalen etc.
- jezelf voorstellen, het aangaan van nieuwe contacten en zelfvertrouwen krijgen
- huiswerk, plannen en organiseren

Het pedagogisch klimaat is een belangrijk speerpunt op het Liemers College. Onze leidende principes zijn:

- we geloven in de groei van ieder mens;
- we hebben hoge verwachtingen van onszelf en van elkaar;
- ieder is (neemt) verantwoordelijk(heid) voor zijn handelen;
- we werken samen om iedere dag een beetje beter te worden;
- we leren van wat we doen.

Op het Liemers College wordt er gewerkt vanuit de driehoek leerling-ouder-school. Dat betekent dat we praten mét in plaats van óver leerlingen. Dit gebeurt tijdens 'driehoeksgesprekken', waarbij de leerling, de ouders en de mentor aanwezig zijn. Tijdens deze gesprekken ligt het initiatief bij de leerling. Hij/zij bereidt het gesprek voor en vertelt hoe het gaat op school en wat er nodig is om beter te kunnen functioneren/presteren. In het eerste leerjaar vindt er naast de driehoeksgesprekken nog een startgesprek plaats, waarin de ambities van de leerling aan bod komen.

2.2 Extra ondersteuning

Er zijn leerlingen waarvoor de basisondersteuning niet afdoende is. Zij hebben behoefte aan meer ondersteuning. Vaak wordt dit intern binnen de school, of met hulp van buitenaf (van de kernpartners leerplicht, jeugdgezondheidszorg en/of het samenwerkingsverband), georganiseerd.

Het doel van de ondersteuning binnen het Liemers College is leerlingen zodanig ondersteunen dat zij kunnen groeien naar zelfstandigheid en eigenaar kunnen worden van hun eigen leerproces (sociaal emotioneel en cognitief).

Extra ondersteuning op school zetten we alleen in als het nodig is, dus als de ondersteuningsbehoeften van de leerling zichtbaar zijn op school. Dit is voor iedere leerling maatwerk. Extra ondersteuning wordt aangeboden in overleg met de leerling, ouders en mogelijk deskundigen van binnen en buiten de school. Als een leerling structureel extra ondersteuning nodig heeft, worden de afspraken en handelingen hierover vastgelegd in een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Het OPP wordt eens per 6 weken geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Wij hebben een aanbod voor leerlingen met de volgende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften:

Op het gebied van leren:

De leerlingbegeleiding biedt ondersteuning bij het leren-leren, plannen en aanleren van studievastigheden. Er kan ondersteuning geboden worden bij het organiseren van de schoolspullen. Dit kan bestaan uit wekelijkse of dagelijkse begeleiding.

Decanen ondersteunen leerlingen bij het keuzeprocess. Ook kunnen decanen worden ingezet bij leerlingen met motivatieproblemen.

Op het gebied van gedrag:

Leerlingen kunnen dagelijkse (via de trajectgroep) of wekelijkse ondersteuning (leerling-begeleider) krijgen op sociaal-emotioneel gebied en op het gebied van gedrag. Te denken valt aan voor- en nabespreken van de dag, prikkelarm werken, ondersteuning bij het oplossen van conflicten, reflectiegesprekken, gesprekken over het sociaal emotioneel welzijn.

Op het gebied van gezondheid:

Het Liemers College heeft de beschikking over een ambulante begeleider. Samen met ouders, leerplichtambtenaar en jeugdarts wordt er gekeken naar de belastbaarheid van zieke leerlingen. Te denken valt aan een aangepast rooster en aangepast programma. De ambulante begeleider wordt ook ingezet voor leerlingen met een lichamelijke beperking. Samen wordt er gekeken naar mogelijke aanpassingen. Te denken valt aan het gebruik van een aangepast toilet, gebruik van de lift, aangepast materiaal en aanpassingen bij bewegingsonderwijs.

2.3 Specifiek aanbod binnen onze school

Het komt geregeld voor dat meerdere leerlingen dezelfde ondersteuningsvragen hebben. Wij proberen deze ondersteuningsvragen zoveel mogelijk te clusteren binnen onze school, zodat we onze leerlingen zo optimaal mogelijk kunnen ondersteunen.

Binnen onze school kennen we het volgende specifieke aanbod:

Trajectgroepbegeleiding
<p>Voor leerlingen met een complexe problematiek op sociaal-emotioneel, gedragsmatig en/of cognitief gebied, die nog onvoldoende kunnen functioneren in een reguliere setting. Daarnaast biedt de trajectgroep ook ondersteuning bij leerlingen bij wie aanpassingsproblemen worden verwacht bij de overgang van het (speciaal) basisonderwijs (of een andere vorm van onderwijs) naar het voortgezet onderwijs.</p> <p>Het doel van de trajectgroep is om de leerlingen die om welke reden dan ook niet goed functioneren in de eigen klas, hulp op maat te bieden. Het is de bedoeling dat de leerling aan het einde van dat traject weer volledig en/of zelfstandig in de eigen klas kan functioneren.</p>
<p>Voorwaarden:</p> <p>De trajectgroep is er voor leerlingen met een complexe of meervoudige leer- en of gedragsproblematiek, die dagelijkse ondersteuning nodig hebben.</p> <p>Er wordt onderscheid gemaakt tussen aanmelding voor de trajectgroep voor leerjaar 1 vanuit de basisschool en aanmelding voor overige leerjaren.</p> <p>Voor leerjaar 1 geldt dat er op de basisschool extra ondersteuning is geboden, vastgelegd in een OPP (OntwikkelingsPerspectief Plan). Er worden aanpassingsproblemen verwacht bij de overgang naar het Liemers College. De toelatingscommissie Lichte Ondersteuning en toelatingscommissie trajectgroep geven het advies tot plaatsing in de trajectgroep. De plaatsing in de trajectgroep voor de overige leerjaren geschiedt via het ondersteuningsteam. Het gaat om leerlingen die meer hulp nodig hebben dan de wekelijkse ondersteuning en basisondersteuning kunnen bieden.</p>
<p>Organisatie:</p> <p>De trajectgroep is gehuisvest in een aparte ruimte die zodanig ingericht is dat leerlingen er kunnen worden opgevangen en de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Er is continue minimaal 1 trajectgroep begeleider aanwezig.</p>

(Schakel) Basis Beroepsgerichte klas

In de (s)bb-klas is veel ruimte voor extra ondersteuning van leerlingen. Hier is extra aandacht voor de individuele ontwikkeling van de leerlingen en voor individuele begeleiding. Een kleine groep leraren, waarvan een aantal meerdere vakken geeft, verzorgt de lessen in deze klassen. Dit betekent dat leerlingen en leraren elkaar goed leren kennen. Bovendien vergroot deze aanpak de samenhang tussen de verschillende vakken.

Remedial teaching en orthopedagogische begeleiding zijn extra accenten die gelegd kunnen worden in de leerling ondersteuning.

Bij de groepsgrootte van de (s)bb-klassen houden we rekening met het feit dat hier een meer individuele aanpak nodig is. Het aantal leerlingen in de sbb-klassen varieert tussen 10 en 14 leerlingen, in de bb-klassen tussen 14 en 18 leerlingen.

Voorwaarden:

Het advies van de basisschool is vmbo-sbb. Er bestaat twijfel over de haalbaarheid van het behalen van een vmbo-bb diploma.

Organisatie:

De leerlingen volgen de meeste theorielessen in dezelfde ruimte. Voor de praktijkvakken gaan de leerlingen naar de praktijklokalen. Er wordt door een kleine groep leraren lesgegeven aan deze leerlingen. Er is regelmatig een extra onderwijsassistent inzetbaar.

3. Ondersteuningsstructuur van onze school

3.1 Schematische weergave van onze ondersteuningsstructuur

Onderstaand schema laat zien hoe de communicatielijnen lopen en wie waarvoor verantwoordelijk is binnen onze school.

	Toelichting	Betrokkenen
Basis-ondersteuning	Algemene begeleiding in de les Leraren / onderwijsassistenten verzorgen goed onderwijs en begeleiden de leerlingen. Zij spelen in op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en richten het onderwijs zo in dat problemen kunnen worden voorkomen.	Mentor Leraar Onderwijsassistent
	Het lerarenteam geeft extra begeleiding aan de leerlingen die dat nodig hebben. Deze extra begeleiding wordt geboden op basis van de aanwezige informatie (informatie basisschool en leerlingvolgsysteem) en de afspraken die gemaakt worden in de leerlingbespreking.	Mentor Leraar Onderwijsassistent Coördinator Decaan
Basis-ondersteuning plus	Indien de Basisondersteuning niet kan bieden wat de leerling nodig heeft, kunnen de mentor en de (zorg)coördinator in overleg met leerling en ouder(s) een aanvraag voor basisondersteuning plus indienen bij de orthopedagoog via een intakeformulier.	Orthopedagoog Leerlingbegeleider School maatschappelijk werker Decaan Ambulant begeleider Vertrouwensleraar/decaan

	<p>In het plan van aanpak worden de speciale begeleidingsactiviteiten beschreven. De uitwerking van het plan van aanpak valt onder de verantwoordelijkheid van het team. Is de hulp binnen de basisondersteuning plus niet toereikend, dan kan in overleg met de ouders besloten worden externe begeleiding in te schakelen.</p> <p>Indien nodig wordt de leerling in het zorg advies team ingebracht.</p>	
Lichte ondersteuning	<p>Wanneer de hulp langdurig nodig is en het om complexe meervoudige problematiek gaat, kan lichte ondersteuning worden aangevraagd. De basisondersteuning en de basisondersteuning plus blijken in dat geval ontoereikend te zijn.</p> <p>De aanvraag lichte ondersteuning loopt altijd via de orthopedagogen op de locatie in overleg met betrokkenen.</p> <p>In de lichte ondersteuning wordt een OPP (ontwikkelingsperspectief plan) opgesteld in samenspraak met betrokkenen.</p>	<p>Leerlingbegeleiding Trajectgroep Vmbo-sbb klas</p>
Zware ondersteuning	<p>Wanneer er minimaal een half jaar lichte ondersteuning geboden is en de school handelingsverlegen blijkt te zijn, kan het Loket Passend Onderwijs (LPO) worden ingeschakeld voor advies.</p>	<p>Speciaal Onderwijs</p>

3.2 Ondersteuning van leraren

Onze leraren worden op onderstaande manieren ondersteund bij het lesgeven aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben:

- leerlingbesprekingen: wekelijks binnen het vmbo en op afroep bij havo-vwo;
- het werken met LeerKRACHT teams op de locaties: er wordt wekelijks gewerkt aan verbeterpunten door middel van bordsessies. Alles bij LeerKRACHT draait om 'elke dag samen een beetje beter'. Dit betekent dat leraren op wekelijkse basis bij elkaar in de les kijken en elkaar feedback geven, samen lessen voorbereiden en leerling resultaten analyseren en daar acties op ondernemen;
- het ondersteuningsteam; leraren kunnen leerlingen, die meer ondersteuning nodig hebben dan er in de klas geboden wordt, aanmelden bij het ondersteuningsteam. Leraren kunnen bij het ondersteuningsteam ook terecht met coaching vragen.

3.3 Deskundigen

Onze school heeft voor de ondersteuning van leerlingen – uiteraard afhankelijk van zijn of haar onderwijs- en ondersteuningsbehoeften – onderstaande deskundigen beschikbaar. Inzet van deze deskundigen loopt via onze ondersteuningscoördinator.

Deskundigen van school	Taken
Decanen	Het begeleiden van leerlingen met motivatieproblemen. Leerlingen begeleiden in het keuzeprocess (LOB).

Leerlingbegeleiders	Individuele begeleiding van leerlingen met sociaal-emotionele, leer-planning en gedragsproblemen, eventueel via een OPP. Geeft handelingsadviezen. Contacten met externe partners.
Trajectgroepbegeleiders	Dagelijkse begeleiding van leerlingen met een complexe problematiek via een OPP. Geeft handelingsadviezen aan leraren. Contacten met externe partners.
Schoolmaatschappelijk werkers	Ondersteunen van ouders en leerlingen in de thuissituatie.
Orthopedagogen	Begeleiden van leerlingen met leer-, gedrag en/of sociaal emotionele problemen. Verantwoordelijk voor alle OPP's. Contacten met externe partners en instanties. Coördineren van de ondersteuning. Intermediair leerlingen/leraren. Geeft handelingsadviezen. Handelingsgerichte diagnostiek. Beleid opstellen met betrekking tot ondersteuning.
Ambulante begeleiders	Begeleiden van langdurig zieke leerlingen. Expertise vergroting van leraren.
Deskundigen van buiten school, structureel beschikbaar	Taken
Jeugdarts	Het bepalen van de belastbaarheid van leerlingen. De jeugdarts is onderdeel van de GGD. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met extra aandacht voor risicogroepen. De jeugdarts houdt spreekuren waar de leerling op verzoek van de leerling zelf, op verzoek van ouders(s) of mentor gebruik van kan maken. Alle leerlingen hebben een standaard onderzoek. Alle leerlingen worden in de onderbouw gescreend op de algemene gezondheid.
Leerplichtambtenaar	Handhaving van de leerplichtwet. Voorlichting, advies en bemiddeling.
Politie/ wijkagent	In samenwerking met school bevorderen en handhaven van de veiligheid.
Deskundigen van buiten school, op afroep beschikbaar	Taken
Vanuit de gemeentes de sociale teams	Voor advies en verwijzing naar hulpverlening.
GG-Net	Begeleiden van leerling- en ouders. Diagnosticeren. Advies aan het Liemers College over de onderwijs-behoefte van de leerling.
Pro-persona	Begeleiden van leerling- en ouders. Diagnosticeren. Advies aan het Liemers College over de onderwijs-behoefte van de leerling.
Praktijk Ondersteuners	Begeleiden van leerlingen. Advies aan het Liemers College over de onderwijs-behoefte van de leerling.
MEE	Ondersteuning van gezinnen.
Lindhout	Ondersteuning van gezinnen.
Karakter	Begeleiden van leerling- en ouders. Diagnosticeren. Advies aan het Liemers College over de onderwijs-behoefte van de leerling.

Indigo	Begeleiden van leerling- en ouders. Diagnosticeren. Advies aan het Liemers College over de onderwijs- behoeften van de leerling.
Vrij gevestigde hulpverleners	Begeleiden van leerling- en ouders. Diagnosticeren. Advies aan het Liemers College over de onderwijs- behoeften van de leerling.
Iris Zorg	Preventief voorlichting binnen het Liemers College. Behandeling van leerlingen met verslavingsproblematiek.

4. Conclusies en ambities

4.1 Structuurklas

Het percentage leerlingen dat naar het speciaal onderwijs vertrekt, ligt in onze regio hoger dan het landelijk gemiddelde. Ouders en scholen noemen veelal een duidelijke structuur, kleinschaligheid en expertise als redenen waarom zij voor VSO (voortgezet speciaal onderwijs) opteren in plaats van voor VO (voortgezet onderwijs). De stap van de basisschool (vast lokaal, vaste leerkracht) naar het VO lijkt te groot. De aansluiting van het VSO op het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) zou voor veel leerlingen verder geoptimaliseerd kunnen worden. Voor vmbo-leerlingen die op het grensvlak zitten tussen VO en VSO is er nog niet altijd een passend regulier arrangement.

In het schooljaar 2018-2019 start het Liemers College met een passend arrangement (structuurklas) binnen de eigen regio, waarbij leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften thuisbij goed worden voorbereid op het mbo, waar deze specifieke ondersteuning niet meer bestaat.

Zowel het Briant College als de Isselborgh zien de mogelijkheid om door samenwerking meer leerlingen op het Liemers College te kunnen voorzien in deze extra ondersteuningsbehoeften. De samenwerking heeft een duurzaam karakter; vanaf 2018 wordt ieder jaar in ieder geval 1 structuurklas VO VSO gestart in leerjaar 1. Vanaf 2019 zal een aangepaste vorm van de structuurklas worden gestart tot en met het vierde leerjaar, waarbij de leerlingen waar mogelijk steeds minder gebruik maken van de structuurklas. Hierdoor zijn de leerlingen goed voorbereid op het mbo, maar krijgen zij wel voldoende ondersteuning om binnen het VO hun diploma te kunnen behalen.

4.2 Gepersonaliseerd leren

De basisondersteuning wordt versterkt door het streven naar gepersonaliseerd leren en het opleiden van leraren tot coaches.

4.3 Remedial teaching

De taal- en rekenleraren worden meer ingezet voor individuele remedial teaching op alle leerniveaus.

4.4 Grenzen aan ondersteuning

In de praktijk kan het voorkomen dat het niet mogelijk blijkt om de ondersteuning te bieden zoals in dit document is beschreven. We zoeken dan samen met ouders en de leerling naar andere mogelijkheden.

Wanneer wij inschatten niet tegemoet te kunnen komen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling, informeren wij bij collega-scholen voor voortgezet onderwijs. Wanneer dit overleg niet leidt tot plaatsing op een andere school, gaat de school in overleg met het Samenwerkingsverband De Liemers. De school waar de leerling is aangemeld, behoudt de zorgplicht totdat een andere school de leerling inschrijft en de zorgplicht overneemt.

De veiligheid van leerlingen is een belangrijk speerpunt binnen de school. Het Liemers College wil een veilige school zijn voor alle leerlingen. Wanneer door het gedrag van een leerling de school de veiligheid van andere leerlingen niet meer kan garanderen, zal zij maatregelen treffen (interne schorsing/externe schorsing). Dit kan uiteindelijk tot gevolg hebben dat deze leerling niet meer welkom is op het Liemers College.